

Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri

Ali Osman Alakuş • Vedat Özsoy

Prof. Dr. Vedat ÖZSOY
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ (RESİM-İŞ EĞİTİMİ)

ISBN 978-605-4282-43-2
DOI 10.14527/9786054282432

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti. ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Kasım 2009, Ankara
2. Baskı: Mart 2017, Ankara

Yayın-Proje: Pelin Özdemir
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kuşcuoğlu
Kapak Tasarımı: Barış Aydın

Baskı: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

ÖĞRETMEN MARŞI

Alnımızda bilgilerden bir çelenk,
Nura doğru can atan Türk genciyiz.
Yeryüzünde yoktur, olmaz Türk'e denk;
Korku bilmez soyumuz.

Şanlı yurdum, her bucağın şanla dolsun;
Yurdum seni yüceltmeye antlar olsun.

Candan açtık cehre karşı bir savaş,
Ey bu yolda ant içen genç arkadaş!
Öğren, öğret hakkı halka, gürle coş;
Durma durma koş.

Şanlı yurdum, her bucağın şanla dolsun;
Yurdum, seni yüceltmeye antlar olsun.

İsmail Hikmet ERTAYLAN

Başarılı bir öğretmen;

Baykuş bilgeliği,
Aziz sabrı,
Aslan cesareti,
Köpek sadakati,
Hayalperest hayal gücü,
Çelik sertliği ve cilt yumuşaklığı,
Nükleer santral enerjisi,
Kâşif becerisi ve yaratıcılığı,
Bukalemun uyumu,
Coşkulu,
Ve daima güleç yüzlü
olabilen öğretmendir.

Sunny Atkinson

Prof. Dr. Vedat ÖZSOY

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
Ankara

Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde dünyaya geldi (19 Haziran 1956). Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'nü bitirdi (1978). Fethiye Lisesinde resim öğretmenliği yaptı (1979-1980). Kültür Bakanlığı Kayseri Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü görevini yerine getirdi (1980-1987). Berlin Goethe Enstitüsü'ne devam etti (1983). Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü'nde lisans tamamlama yaptı ve bu bölüme Araştırma Görevlisi oldu (1987).

İngiltere Birmingham City Üniversitesi Institute of Art and Design'da Yüksek Lisansını (1991), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Doktorasını (1995), Arizona State University, College of Fine Arts'da Post-Doktorasını (1996-97) tamamladı. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu İlköğretim Resim-İş Dersi Öğretim Programı Geliştirme Komisyonu Başkanlığı yaptı (1992). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri program geliştirme çalışmalarına ve hizmet içi kurslarına eğitici olarak katıldı (1991-2012). 1998'de Resim-İş Eğitimi alanında Doçent ve 2004'te Profesör oldu.

Yükseköğretim Kurulu'nun Dünya Bankası destekli projesi çerçevesinde, Eğitim Fakülteleri Program Geliştirme Çalışma Gurubu, Fakülte-Okul İşbirliği Programı Çalışma Gurubu ve Akreditasyon Çalışma Gurubu Üyelikleri görevlerinde bulundu (1997-2002). Londra'da Teacher Agency'de ve Boston'da Harvard University Graduate School of Education'de akreditasyon uzmanlığı seminerlerine katıldı (1999). European League of the Institute of the Arts (ELIA) ve International Council of Fine Arts Deans (CFAD) ile Birmingham City University tarafından birlikte düzenlenen Sanat ve Tasarım Eğitiminde Kalite Güvencesi Uzmanlığı eğitimine katıldı (2008). Kanada Vancouver'da British Columbia University'de misafir profesör olarak bir yıl görev yaptı (2016-2017).

Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Yönetim Kurulu üyeliği yaptı (2000-2004). Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği'ni (GÖRSED) kurdu (2003). Üyesi olduğu International Society for Education Through Art'ın (InSEA) 7. Avrupa Bölge Kongresinin Türkiye'de düzenlenmesinde etkili oldu (2004). İki dönem InSEA Dünya Konseyi üyeliğine seçildi (2008-2014). Bu görev sırasında The World Alliance for Arts Education (WAAE)'in New Castle/ İngiltere ve Seul / Kore'de yapılan genel kurul ve kongrelerine katıldı. 2014-2017 dönemi için InSEA Genel Sekreterliğine atandı.

Görsel Sanatlar Eğitimi: Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri (2004/2007/2015), Görsel Sanatlar Eğitimi – Makaleler (2008/2016), Görsel Tasarım Ögeleri ve İlkeleri (A. Ayaydın ile birlikte - 2015), ve Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri: Resim-İş Eğitimi (A.O. Alakuş'la birlikte - 2009) adlı kitapları yayımlandı.

GÖRSED'in yayımlandığı Yöntem ve Teknikleriyle Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar, Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları, İlköğretim Sanat Öğretimi Yöntemleri, International Society for Education through Art (InSEA) 7th European Regional Congress Proceedings (O. Kırıçoğlu ile birlikte - 2005) adlı kitaplarda editörlük yaptı.

"Arts Education and Violence in Schools" başlıklı yazısı bölüm olarak International Yearbook for Research in Arts Education 2014/2 adlı uluslararası kitapta yayımlandı.

Çeşitli bilimsel ve sanatsal dergilerde çok sayıda makalesi yayımlandı. Çeşitli sanat, tasarım ve eğitim kongrelerine çağrılı konuşmacı olarak davet edildi. Ulusal ve uluslararası kongrelere, grup ve karma resim sergilerine katıldı. Görsel sanatlar (resim-iş) ve tasarım eğitimi alanında on yedi yüksek lisans ve on dört doktora tezini yönetti. İki uluslararası hakemli sanat eğitimi dergisinde; on sekizi eğitim bilimleri alanında, üçü de sanat ve tasarım alanında olmak üzere yirmi üç hakemli dergide hakem kurulunda yer aldı.

Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı (2005-2008) ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dekanlığı (2008-2015) görevlerini yerine getirdi. Bu görevleri sırasında Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) Sanat Dalları Eğitim Konseyi ve Eğitim Komisyonu üyeliklerinde bulundu (2005-2015).

Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği tarafından geleneksel olarak verilen Görsel Sanatlar Eğitimi Onur Ödülüne layık görüldü (2013).

TED Ankara Özel Okulları Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Geliştirme Komisyonuna danışmanlık yaptı (2013-2014). Ankara Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Ankara Kalkınma Ajansının desteği ile hazırladığı "Okulum Ankara" müze eğitimi projesine danışmanlık yaptı (2016). APEAS İnşaat Firmasında sanat danışmanlığı görevini de sürdürmekte olan Dr. Özsoy halen TOBB ETÜ GSTMF Sanat ve Tasarım Bölümünde eğitim, öğretim ve araştırma etkinliklerini sürdürmektedir.

Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Diyarbakır

1961 yılında Diyarbakır'da doğdu. Lisans eğitimini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümünde (1983), Yüksek Lisansını Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalında (1997) ve Doktorasını Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında (2002) tamamladı.

1983-1994 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı farklı okullarda Resim öğretmenliği ve eğitim yöneticiliği yaptı. 1994 yılında Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak akademik hayata başladı. 2008-2010 yılları arasında aynı üniversitede Devlet Konservatuvarı Müdürlüğü yaptı. Bu görevi sırasında (2008-2010) Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) Sanat Dalları Kurulu üyeliğinde bulundu. 2004 yılında Yardımcı Doçent, 2011 yılında Plastik Sanatlar Bilim alanında Doçent ve Mart 2016'da Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Profesörü oldu.

Başta kurucularından olduğu Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği (GÖRSED) olmak üzere, International Society for Education Through Art (InSEA), Türkiye Güzel Sanat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (GESAM) ve İstanbul Exlibris Derneği (İED) gibi bazı meslekî derneklere üyelikleri vardır. 2013 yılında GÖRSED Genel Başkanlığına seçilmiş olup, halen GÖRSED'in Ulusal ve Uluslararası birçok Panel ve Sergilerini organize etmektedir.

2012 Mart-Haziran döneminde Ohio State University'de (ABD) Misafir Öğretim üyesi olarak çalıştı. InSEA'nın yıllardan beri misyonu doğrultusunda dünyanın her bölgesinde yürüttüğü etkinlikleri organize etmek amacıyla düzenlediği Dünya Konseyine "2014-2017 World Council Regional Representative (Africa and Middle East) / 2014-2017 Dünya Konseyi Bölge (Afrika ve Ortadoğu) Temsilcisi" seçildi.

Ulusal ve Uluslararası birçok kongrelere bildirimlerle katılarak, çeşitli dergilerde bilimsel makaleleri yayınlandı. Yurt içi ve yurt dışı kişisel ve karma sergilere katıldı. Temmuz 2002'den beri yayın hayatında olup, başta TUBİTAK/ULAKBİM SBVT ve EBSCO Publishing olmak üzere birçok endekste taranan Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi'nin kuruluşunda yer almış olup halen alan editörlüğü görevini yürütmektedir. 2004 yılından beri Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanlığının yanı sıra 2017 yılında atandığı ZG Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcılığı görevini de sürdürmektedir.

İkinci Baskıya Ön Söz

Görsel sanatlar, el sanatları (zanaat) ve tasarım alanlarının bireylerin yetişmesine olan katkılarını değerli öğretmenlere ve öğretmen adaylarına aktarmak üzere hazırladığımız Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri adlı bu kitabın yaklaşık iki yıl önce tükenen birinci baskısına meslektaşlarımızın gösterdiği ilgi için teşekkür ediyoruz. Yayınevinin ısrarlarına karşın biz yazarların ikinci baskıyı geciktirmemizin nedeni sanat ve tasarım eğitiminde son yıllarda kabul gören Görsel Kültür Kuramı'nın etkilerini ve öğretim programlarında yer almasını izlemek, incelemek ve uyarlamalarla kitabımıza eklemek içindir. İleride bu kuramı ve uygulamalarını daha ayrıntılı aktaran bir yayın çıkarılana dek bu kitapta bazı temel bilgilerin bir ünite olarak yer almasının bir ön bilgi olarak yararlı olacağını düşündük. Bu kuram, bu kitapta gerek düşünsel yapısı gerekse uygulamalarıyla ayrıntılı bir biçimde yer alan Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi yöntemine alternatif bir model olarak gelişmiştir. Dolayısıyla görsel kültür kuramının oluşumu ve bir öğretim yöntemi olarak okullarda uygulanışı farklı bir kitap olacak kadar kapsamlı olmak durumundadır.

Bu kitabın yanı sıra görsel sanatlar ve tasarım eğitiminin farklı alanlarında son yıllarda çıkan diğer kitaplar bizi sevindirmektedir, çünkü bunlar öğretmenlerimizin ve öğretmen adaylarının gerek kuramsal bilgilerini, gerekse bu bilgilere dayalı olarak öğrencilerine yaptırabilecekleri sanat ve tasarım uygulamalarını desteklemekte ve çeşitlendirmektedir. Bu yayınların daha da artması ve öğretmenlerimizin bu mesleki yayınlardan yararlanmaları en içten dileğimizdir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2017 yılı başlarında paydaşların görüşlerini almak üzere askıya çıkarılan taslak ders öğretim programlarının son hallerinin demokrat, ülkesinin kültürünü içselleştirmiş, insani değerlere ve diğer kültürlerle de sahip çıkan ve çağdaş dünyaya uyum sağlayabilecek ve katkı yapabilecek bir dünya yurttaşları yetiştirmeye yönelik olacağı inancını taşıyoruz. İlk ve ortaöğretim için hazırlanan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının amaç ve kazanımlarına uygun olarak hazırlanan bu kitabın tüm görsel sanatlar ve sınıf öğretmenleri ile öğretmen adayları tarafından rahatlıkla kullanılabilceğini değerlendirmekteyiz.

Kitabın ikinci baskısında Görsel Kültür Kuramı ile ilgili çalışmalarından yararlandığımız değerli meslektaşlarımız Doç.Dr. Nuray Mamur ve Dr. Rukiye Yörükoğlu Dilli'ye bu izni bize verdikleri için çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca böyle bir kaynağın eğitimcilere ulaşmasına katkılarından dolayı Pegem Akademi yayıncılığı ve kapağı tasarlayan Barış Aydın'a da teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bu ikinci baskının görsel sanatlar ve sınıf öğretmenlerine, öğretmen adaylarına, ayrıca tüm eğitimcilere yararlı olmasını diliyoruz.

Şubat 2017

Prof. Dr. Vedat ÖZSOY

Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

Ön Söz

Görsel sanatlar, insan hayatının her aşamasında onunla birlikte olan; bireyin duygu, düşünce, arzu ve isteklerini başkalarına aktarmasına, başkalarıyla paylaşmasına aracılık eden estetik bir olgudur. Tasarım ise, bireyin kılık ve kıyafetinden tutun da, sofra örtüsünün deseninden, yaşadığı mekânlardaki mobilyalara, beyaz eşyadan elektronik araçlara kadar kullandığı tüm eşyalarda, kişinin estetik beğeni düzeyine ve ekonomik durumuna uygun olarak karar vererek seçtiği özgün sanatsal ve işlevsel nesnelere dir.

Görsel sanatlar ve tasarım eğitimi bireylere iyiyi içeren “etik” ve güzeli içeren “estetik değerleri kazandırmaktadır. Bireyin estetik beğeni düzeyi görsel sanatlar ve tasarım alanında aldığı eğitim ile doğru orantılı olarak gelişir, zenginleşir. Bu nedenle özellikle ilköğretim yıllarında çocuklara kazandırılacak estetik duyarlılık ve beğeni düzeyi önemlidir. Onların daha sonraki yıllarda verecekleri kararlarda alacakları bu estetik eğitim çok etkili olacaktır. İyi bir estetik eğitim almış birey hangi iş yaparsa yapsın, hangi mesleği seçerse seçsin, estetik duyarlılığını işine, mesleğine yansıtacaktır.

Görsel sanatlar ve tasarım eğitimi yoluyla kültürel mirasımızı oluşturacak, onu koruyacak, ona sahip çıkacak ve onu gelecek kuşaklara ulaştıracak yurttaşlar yetiştirilmelidir. Bu eğitim tüm bireyleri daha çocukluktan başlayarak kültürel açıdan yetiştirmekte, onlarda sezgiyi, akıl yürütmeyi, hayal kurmayı ve beceriyi gereğince geliştirmekte ve onlara çok yönlü bir okuryazarlık kazandırmaktadır.

Günümüzde bir türlü üstesinden gelemediğimiz ve çeşitli nedenlerle sürdürmek zorunda kaldığımız ezberci ve test sınavı tabanlı eğitim sisteminin zararlarını her kesim açık bir biçimde görmektedir. Bu eğitim sistemimizin, çocuk ve gençlerimizde gelişmesini istediğimiz yaratıcı düşünme, yetenek ve becerileri sergileme, estetik karar verme konusunda engelleyici yapısı, ancak okullarda verilen görsel sanatlar eğitiminin daha ciddiye alınması, kaliteli programlar, daha iyi yetişmiş öğretmenler yoluyla ve daha fazla zaman ayrılarak gerçekleştirilmesi ile dengeli hale getirilecektir. Çocuk ve gençlerin, sağlıklı bir ruh yapısına sahip olarak yetişmeleri için de bunun yapılması gerekmektedir.

Görsel sanatlar eğitimcisi yetiştiren eğitim fakültelerinin resim-iş öğretmenliği programlarında yer alan Özel Öğretim Yöntemleri dersi, öğretmen adaylarını sanatı niçin ve nasıl öğretmeleri gerektiği konusunda bilgilendiren, örnek etkinlik ve uygulamalarla onlara rehberlik eden bir derstir. Dersin bir özelliği, etkinlik ve uygulamalarla onlara rehberlik eden bir yapısının olmasıdır. Okullarımızdaki görsel sanatlar ve resim dersleri son on yıla kadar gelenekselleşmiş konularla ve yöntemlerle işlenirdi. Hatta öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bugün dahi o yöntemleri kullanmaktadır. Bu durumun nedenlerinden biri öğretmenlerin yetiştirildiği fakültelerde uygulanan eğitim sistemidir.

1998 yılında Yükseköğretim Kurulu tarafından eğitim fakültelerinde gerçekleştirilen yapısal değişim ve program değişiklikleri ile görsel sanatlar eğitimcisi yetiştirmede de önemli değişiklikler yapılmıştır. YÖK'te oluşturulan bir uzmanlar grubu ile hazırlanan “İlköğretim Sanat Eğitimi” ve “Ortaöğretim Sanat Eğitimi” adlı rehber kitaplar, hem yeni bir yöntemi ve bunun müfredatını -ki buna Disiplin Tabanlı Sanat Eğitimi denilmektedir- hem de örnek etkinlikleri ve uygulamaları içermektedir. Bu kitaplarda yer alan yeni yöntem ve uygulamalar resim-iş öğretmenliği programlarında yer alan Özel Öğretim Yöntemleri dersine kaynaklık etmiştir. Bu yöntemde tema odaklı ve proje tabanlı öğrenme ve öğretme yaklaşımlarını da ekleyerek “Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi Yöntemi” (ÇAGSEY) adını koyduk. Bu yeni yöntemi ve çeşitli konulardaki diğer ünitelerden oluşan yeni programı Özel Öğretim Yöntemleri derslerinde uygulayarak, öğretmen adaylarının okullarımızda uygulanan geleneksel yöntemlerin dışına çıkmalarını, yeni bir anlayışla görsel sanatlar ve resim derslerini işlemelerini sağlamak hedeflenmelidir.

ÇAGSEY’de varlığını sanattan alan dört disiplinin -ki bunlar “Sanat Tarihi, Sanat Eleştirisi, Estetik ve Uygulama”dır- uyumlu bir bileşkesi yer almaktadır. Ayrıca bu yeni yöntemde öğretmen adaylarına, kendi kültürümüzde ortaya çıkmış ve yabancı kültürlerde yaratılmış sanat eserlerinin incelenerek bilgi yapıları ve ders planı aracılığı ile öğretim programlarına dönüştürülmesini içeren “proje hazırlama yöntemi” de gösterilmektedir.

Hazırlanmış olan bu kitap ile ÇAGSEY’in yanı sıra, görsel sanatlar eğitiminde belli başlı konular olan sanatın gerekliliği, görsel sanatlar eğitimi tarihi ve kuramları, yaratıcılık, görsel algı, ölçme ve değerlendirme, öğretmenlik uygulaması gibi konulara da yer verilmiştir. Kitapta yer alan bilgi ve etkinlikler, bu alanda kişisel araştırma ve uygulamalarımızın yanı sıra, İngiltere ve ABD’de çeşitli ilk ve orta-öğretim okullarında gerçekleştirdiğimiz gözlem, araştırma ve alanla ilgili YÖK tarafından yayımlanan “İlköğretim Sanat Eğitimi” ve “Ortaöğretim Sanat Eğitimi” kitapları temel alınarak, ayrıca yerli ve yabancı yazılı ve görsel kaynaklara dayalı olarak hazırlanmıştır.

Kitabın, görsel sanatlar ve resim-iş öğretmen adaylarının yanı sıra tüm görsel sanatlar eğitimcilerinin yararlanacağı içerikte ve anlatımda olmasına özen gösterilmiştir. Sanatın niçin ve nasıl öğretileceğine ilişkin olarak daha çok kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu alandaki boşluğu biraz da olsa dolduracağına inandığımız bu kitabın tüm eğitimcilere yararlı olmasını diliyoruz.

Kasım, 2009 Ankara
Prof. Dr. Vedat ÖZSOY

İÇİNDEKİLER

İkinci Baskıya Ön Söz.....	vii
Ön Söz.....	ix

1.BÖLÜM DERS ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Genel Amaçlar	13
Öğretme ve Öğrenme Yaklaşımları	14
Sözcük ve Kavramlar	16
Süreç Dosyası Kapağı ve İçeriği	19
Final Projesi Formatı.....	20

2.BÖLÜM GÖRSEL SANATLAR (RESİM-İŞ) EĞİTİMİNE GİRİŞ

Ünite I: Sanat, Eğitim ve Görsel Sanatlar Eğitimi	33
Ünite II: Görsel Sanatlar Eğitiminin Tarihçesi ve Kuramları	47
Ünite III: Görsel Sanatların Kuramları, Gerekliliği ve İşlevi	69

3.BÖLÜM GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİMİNDE TEMEL ALANLAR

Görsel Sanatlar (Resim-iş) Öğretiminde Temel Alanlar	76
Ünite I: Sanatın Dili	77
Ünite II: Görsel Algı	87
Ünite III: Sanatsal Yaratıcılık ve Yaratıcılığın Geliştirilmesi	90

4.BÖLÜM

ÇOK ALANLI GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ YÖNTEMİ (ÇAGSEY)

Ünite I: Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi Yöntemine Giriş	101
Ünite II: Sanat Tarihi Öğretimi	112
Ünite III: Sanat Eleştirisi Öğretimi	119
Ünite IV: Estetik Öğretimi	127
Ünite V: Sanatsal Uygulama Öğretimi	137

5.BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİMİ YÖNTEMLERİ VE UYGULAMA BECERİLERİ

Ünite I: Görsel Sanatlar Eğitiminde Çağdaş Öğretim Yöntemleri	149
Ünite II: Ünite (Ders) Planı ve Günlük Plan Hazırlama	154
Ünite III: Sanatsal Öğrenmenin Ölçümlenmesi ve Değerlendirmesi.....	157
Ünite IV: Müze Eğitimi	162
Ünite V: Çok Kültürlü ve Kültürler Arası Görsel Sanatlar Eğitimi	167
Ünite VI: Görsel Kültür	172

6.BÖLÜM

GÖRSEL SANAT EĞİTİMİNDE SINIF YÖNETİMİ VE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI

Ünite I: Sınıf Yönetimi ve Sanat Eğitimi Etkinliklerindeki Gerekliği.....	190
Ünite II: Sınıf Yönetimine İlişkin Bilimsel Yaklaşımlar.....	194
Ünite III: Sorunsuz Bir Sınıf İçin Uygun Ortam, Zaman Yönetimi, İletişim Kurma, Sorunsal Davranışları Yönetme ve Özel Grupları Yönetme.....	206
Ünite IV: Hizmetöncesi Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması	214
KAYNAKÇA	233
EKLER	237

1.BÖLÜM

DERS ÖĞRETİM PROGRAMLARI

- Genel Amaçlar
- Öğretme ve Öğrenme Yaklaşımları
- Değerlendirme Yöntemleri
- Sözcük ve Kavramlar
- Final Projesi Formatı
- Süreç Dosyası Kapağı ve İçeriği

ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ - I

DERS ÖĞRETİM PROGRAMI

Ders Saatleri	:
Ders Kredisi	: 2 + 2: 4
Proje Görüşme	
Saatleri	:
Sınıflar	: 3. Sınıflar

Dersin Tanımı: Sanat, eğitim ve görsel sanatlar eğitimi, sanat eğitiminin gerekliliği, sanat eğitimi tarihi, sanatsal düzenleme öğeleri ve ilkeleri, farklı yaş grubu ve yetenekteki öğrencilerin yaratıcılıklarının geliştirilmesi, görsel sanatlar eğitiminde dört alan ve çok alanlı ders öğretim projesi hazırlama yöntemlerini inceler. Ayrıca ders konuları ve projelerle ilgili araştırma yöntemini kapsar.

Yararlanılacak Kitaplar ve Makaleler

Vedat Özsoy (2008), **Görsel Sanatlar Eğitimi, Makaleler**, Erciyes Üniversitesi Yay. No: 164, Kayseri; Vedat Özsoy (2007), **Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri** (İkinci Baskı), Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık. All Hurwitz-Michael Day (1995). **Children and their art: Methods for the Elementary School**, New York: Harcourt Brace Jovanovich. Olcay Kırıoğlu - Mary Stokrocki (1997), **Ortaöğretim Sanat Eğitimi**, YÖK/ Dünya Bankası MEGP, Ankara; Olcay Kırıoğlu (2005), **Sanatta Eğitim; görmek, anlamak, yaratmak**, Pegem A Yayınları, Ankara; Adem Genç-Ahmet Sipahioğlu (1990), **Görsel Algılama, Sanatta Yaratıcı Süreç**, Sergi Yayınları-İzmir; MEB (2006), **Görsel Sanatlar Dersi 1-8 Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu**, Ankara; Vedat Özsoy (1996), "Türkiye'de Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi) Tarihine Kısa Bir Bakış" **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.16.S.1, Ankara, s.109-122; Vedat Özsoy (1999), "Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi)nin Yakın Tarihi: Sosyo-Politik Olaylar ve Etkileri", **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Ankara; Vedat Özsoy (1998), "Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Sanat Eğitimi ve Sanat Öğretmeni Yetiştirme Yöntemlerinin Bir Karşılaştırması", **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 137, M.E.B.Yay., Ocak-Şubat-Mart 1998, Ankara, s. 101-107; Vedat Özsoy (1998) "Sanat Eğitiminde Özel Öğretim Metodları Dersinin Araştırma Teknikleri Dersi İle Birleştirilmesi: Bir Uygulama Örneği", **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 138, M.E.B. Yay., Nisan-Mayıs-Haziran, 1998, Ankara, s.49-55; Vedat Özsoy (1998) "Yetmişbeşinci Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim-İş Eğitimi)", **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 139, M.E.B. Yay., Temmuz-Ağustos-Eylül, Ankara, s.58-65; Vedat Özsoy (1999) **Güzel Sanatlar Öğretiminde "Çok Alanlı ve Projelere Dayalı Bir Yöntem"**, **Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu**, Çanakkale 18 Mart Ün., Eğitim Fakültesi, Nisan 1999. s.9-18; Vedat Özsoy (Editör), Ali Osman Alakuş-Oya Abacı-Melek Gökay-Nihal Kuruoğlu Maccario-Serdar Tuna, (2005), **İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları, Ankara; Ali Osman Alakuş, & Levent Mercin (Editör), (2009), **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi**, Pegem A Yayınları, Ankara.

ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ – I YARIYIL DERS PLÂNI

(...../...../ 20... -...../...../ 20.....)

- I. Hafta:** Tanışma ve kaynaklar hakkında açıklamalar. Sınıf temsilcisinin seçimi.
- II. Hafta:** Dersin tanımı, amaçları, ders programının tartışılması, ön anket, projeler ve fotoğraflı süreç dosyası hakkında açıklamalar.
- III. Hafta için ödev:** “Sanat eğitimi niçin ve kimler için gereklidir; nasıl olmalıdır” konulu iki sayfayı geçmeyecek bir kompozisyon yazınız.
- III. Hafta: Sanat ne içindir?** İşlevleri nelerdir? Sanata ve eğitime ilişkin düşüncelerin tartışılması. Sanat eğitiminin gerekliliği (grup çalışması).
- IV. Hafta:** Görsel sanatlar eğitiminde kavramlar ve anlamları. Türkiye’de ve Batıda sanat eğitimi tarihi ile ilgili kısa bilgiler. Sanat eğitiminde kalıplaşmış kavram yanılgıları. Sizin belirlediğiniz kavram yanılgıları nelerdir?
- V. Hafta için ödev:** Sanatsal Düzenleme Öğeleri ve İlkeleri ile ilgili bilgi toplama.
- V. Hafta: Görsel sanatlar dili ve uygulanışı:** Sanatsal düzenleme öğeleri ve ilkeleri. Konuya ilişkin saydamlarla açıklamalar. Görsel Algı.
- VI. Hafta için ödev:** Kendinizi anlatan bir karikatür yapınız, bir özelliğinizi eylem halinde karikatürize ediniz.
- VI. Hafta: Karikatürlerden örnek yorumlamalar.** Sanat eğitimi ve ruh sağlığı.
- VII. Hafta : Sanatsal yaratıcılığın doğası (grup çalışması):** “Yaratıcılık nedir, insanlar neden yaratır, çocuklar neden yaratır” konularının tartışılması. Yaratıcılığın geliştirilmesine ve farklı görüş açılarına yönelik çalışma: Kuşbakışı, Göz seviyesi, Solucan bakışı, Balıkgözü. Sanatsal gelişimin bir “Görsel Hikâye”sine hazırlık olarak kurşun kalem ile 6 ile 8 çerçeve içerisinde bir anlatım geliştirme. En az üç değişik görüş açısını kullanma.
- VII. Hafta için ödev:** Hazırlanılan örneklerden bir tanesini ana karakter olarak seçiniz ve geliştirerek bir hikâyeye dönüştürünüz (Görsel Hikâye).
- VIII. Hafta (Vize):** Mini Test ve Süreç Dosyalarının ortak değerlendirme için karşılıklı değiştirilmesi.
- IX. Hafta: Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi (ÇAGSEY):** Sanat Tarihi, Sanat Eleştirisi, Estetik ve Uygulama’nın tanıtımı. Türk Sanatı veya Ana-

dolu Uygarlıkları ile ilgili Birinci Proje hakkında bilgilendirici açıklamalar ve konu belirleme. Projeler için araştırma ve proje yazım yöntemi.

- X. Hafta: Sanat Tarihi Öğretimi.** Sanat Tarihi Bilgi Yaprakları oluşturma yöntemi.

XI. Hafta için ödev: Bir eserle ilgili Sanat Tarihi Bilgi Yaprığı hazırlayınız.

- XI. Hafta: Sanat Eleştirisi Öğretimi:** Sanat eleştirisinin geliştirilmesi: Bakmayı Öğrenmek, Öğrenmek İçin Bakmak. Sanata ilgi. Araştırmaya ve buluşa dayalı sanat eleştirisi. Sanat eleştirisi bilgi yaprakları oluşturma yöntemi

XII. Hafta için ödev: Bir eser ile ilgili Sanat Eleştirisi Bilgi Yaprığı hazırlayınız.

- XII. Hafta: Estetik ve Uygulama Öğretimi:** Güzellik ve beğeni. Basamak basamak uygulama gerçekleştirme. İki alan ile ilgili bilgi yaprakları oluşturma yöntemi. Uygulama Çalışması hazırlama.

XIII. Hafta için ödev: Bir eser ile ilgili Estetik ve Uygulama Bilgi Yaprığı hazırlayınız.

XIII. Hafta: Türk sanatı veya Anadolu Uygarlıkları ile ilgili Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi çerçevesinde proje hazırlama yönteminin açıklanması. Süreç Dosyası içeriğinin tespit edilmesi.

- XIII. Hafta (Final Haftası):** Son Anket, Mini Test, Süreç Dosyalarının teslimi ve değerlendirmesi.